

Levenslang de Bethelkerk

Een gesprek met mw. M. Kleijwegt-van der Heide in hun klassiek en gezellig ingerichte bungalow in Kijkduin, waar ze met haar man Jacques woont. Vanaf haar zeventiende jaar kerkt zij in de Bethelkerk. Zij is daarmee nog één van de weinigen in de gemeente die onze kerk hebben zien bouwen en er bij zijn geweest toen die in gebruik werd genomen. Glimlachend opent ze het gesprek met de mededeling dat haar man eigenlijk een kerkelijke 'zwerver' is, maar dat zij hecht aan één kerk, en dus komen zij altijd in de Bethelkerk.

Van 1935 (Lommerrijk) tot 1938 (Dalton)

Een zwart-wit foto komt me voor de geest, wanneer ze vertelt hoe het met de Bethelkerk is begonnen. Den Haag breidt uit. De Notenbuurt is klaar, de Thorbeckelaan loopt vanaf de Haagweg tot aan de Appelstraat, in de Riënzistraat staan al vier huizen, de Lohengrinstraat en de Parsifalstraat zijn praktisch klaar. In de naaste omgeving staan de Bethlehemkerk en de Julianakerk. Door de komst van steeds meer huizen en dus mensen ontstaat er een kerkelijke gemeente voor wie de Abdijkerk in Loosduinen te ver weg is en die dus de behoefte aan een eigen wijkkerk steeds meer gaat voelen. Daar wordt in 1935 een oplossing voor gevonden door 's zondags te kerken in een bovenzaal van restaurant 'Lommerrijk' (aan de Oude Haagweg). Daar wordt ook de eerste bazar gehouden voor de fondsenwerving voor een nieuw te bouwen kerk. Na één jaar is die zaal al te klein en wordt uitgeweken naar de Dalton HBS. Daar is dan ook een harmonium beschikbaar voor de begeleiding van de gemeentezang. De eerste organist is Dick Weisman.

Zij vertelt hoe aardig het was om iedere zondag de kerkgangers te zien aankomen, lopend. Want er was ook rond de Dalton nog maar weinig bebouwing. De dominee is dan ds. Groenewegen, haar catechisatiedominee. Die heeft de opening van de Bethelkerk echter niet meegemaakt. Probleem van de Daltonruimte was dat er geen lokalen of ruimten beschikbaar waren voor het kerkenwerk. De toenmalige kerkenraad besloot toen tot het verwerven van het huis Lohengrinstraat 33. Haar vader, dhr. Van der Heide, zou de eerste koster van de nieuwe Bethelkerk worden en werd reeds als zodanig aangesteld. Het kostersechtpaar met hun drie dochters ging boven wonen. Beneden werd het kerkenwerk gehuisvest.

In dat pand was ook de mogelijkheid om de zondagsschool te beginnen. Die werd geleid door een onderwijzer mét acte maar zónder werk, samen met mw. Kleijwegt, die toen dus nog Rietje van der Heide heette, en Dick Weisman. Hun eerste 'klantjes' waren twee kinderen, één van de toen al benoemde ds. Van Evert en één van een ouderling.

Bouwstenen

Terwijl de bouw van de Bethelkerk al aan de gang was, bleef de fondsenwerving natuurlijk doorgaan. Eén van de acties was de verkoop van 'bouwstenen'. Dat betekende dat kerkleden, waaronder mw. Kleijwegt, elke week bij de

gemeenteleden langs gingen om daar een 'steen' (van papier) te verkopen. Er waren stenen van 0,10 en 0,25 en 1,00 gulden te koop. Het was in de tijd van de weeklonen, dus de fondsenwerfers gingen 's zaterdags pas na 16.00 uur langs de deur, want dan wisten ze zeker dat er geld in huis zou zijn. Haar wijk was de Tuinenbuurt, ze weet het nog goed.

Uiteindelijk kon de eerste steen gelegd worden. Dat gebeurde niet door ds. Van Evert, die dat als predikant in deze nieuwe wijk graag gedaan zou hebben, maar door ds. Venema, als voorzitter van het college

van predikanten in Loosduinen.

Weer in zwart-wit komt bij mij boven een beeld van de situatie van toen: Een kerk in aanbouw in een omgeving, waar ter plaatse van wat nu Houtwijk is, de kassen van Loosduinen stonden. Van mw. Corrie Dekker hoorden we al eens eerder dat een weg tussen die kassen door - een zogenaamd koolpad, d.w.z. sintelpad - leidde tot aan het roodwitte hek dat de scheiding tussen Den Haag en Loosduinen aangaf.

Opening van de Bethelkerk (1938)

De Bethelkerk kon geopend worden. De gemeente was inmiddels al zo groot dat de kerk praktisch altijd vol was. Het balkon werd gebruikt, evenals de uitschuifplanken in de kerkbanken. Die zitten er nog, aan beide zijden van de banken. Kijkt u maar eens, als u in de kerk bent. De zitplaatsen werden gehuurd tegen betaling van 'plaatsgeld'. Pas wanneer het rode lampje op de preekstoel aanging, mochten kerkgangers de niet benutte gereserveerde plaatsen in gebruik nemen. In de banken zitten nog de gaatjes van de

schroeven, waarmee de naamplaatjes van de plaatsshuurders waren geschroefd. Ook zijn de letters van de rijnummers en de plaatjes met het plaatsnummer nog op de banken aanwezig.

De kerkgangers waren jonge mensen, jonge gezinnen met kinderen. Een veertiger was al oud! En hoewel de gezinnen in het algemeen niet groot waren, waren er in 1943 toch al honderd

kinderen op de zondagsschool. Al die tijd had mw. Kleijwegt er de leiding. Eén van haar kinderen was Corrie Dekker!

Opnieuw woonde zij boven de kerk, in de kosterwoning, net als in de Lohengrinstraat. De kerkgang in hun gezin

betekende naar beneden gaan, moeder voorop en haar drie dochters daarachter. Ze heeft daar goede herinneringen aan.

Naar Hilversum (1943) en weer in Den Haag (1983)

Aan het wonen in Den Haag kwam een einde door haar huwelijk in 1943. Haar man kreeg een baan in Hilversum en ze verhuisde dus. Hoewel in Hilversum woonachtig, kwam ze regelmatig naar huis. En thuis was dus letterlijk de Bethelkerk, zolang haar vader daar koster was tot 1960. Vanzelfsprekend ging ze dan weer naar beneden. Ook na de pensionering van haar ouders bleef Den Haag trekken en zo ook de Bethelkerk, maar minder frequent.

Door de ziekte van haar man moesten ze in 1983 Hilversum verlaten en gingen ze terug naar Den Haag. Ze konden gaan wonen op de Balsemienlaan. De weg naar de Bethelkerk werd als vanzelfsprekend weer gevonden. Ze vertelt hoe warm de thuiskomst was. Een aantal namen noemt ze van mensen die er in 1943 ook al waren: mw. Corrie Dekker, dhr. en mw. Batenburg, dhr. en mw. Van den Brand en dhr. Versluis die de eerste keer dat ze weer in de Bethelkerk kwam, naast haar kwam zitten. Ze roemt het snelle bezoek aan haar als nieuwvingekomene. Dat deed haar zo goed dat ze dat werk toen ook zelf is gaan doen. Daarnaast bezorgde ze kerkpost. Meer kon ze toen niet doen door de ziekte van haar man.

Thans (2008)

Zij vertelt dat ze het goed heeft in de Bethelkerk. Eigenlijk altijd gehad. Ze memoreert de begeleiding van ds. Van den Berg tijdens de ziekte en bij het overlijden van haar man. Ze bewaart goede herinneringen aan diens leerhuizen, een activiteit die ze nu niet meer kan bijwonen. Hij heeft hen, toen ze daarna in het huwelijk trad met dhr. J.P. Kleijwegt, getrouwd.

De verbouwing van 1991 vond en vindt ze nog steeds mooi, ze houdt van de Amadeushof. Kortom, ze is nog steeds thuis in *haar* Bethelkerk.

We spreken nog even na over de terugloop in de kerkgang, ondanks de konstatering dat de Bethelkerk toch tamelijk stabiel is in de aantallen kerkbezoekers. Ze citeert professor Van Ruler, ooit haar wijkpredikant in Hilversum: 'De kerk is niet altijd noodzakelijk als voorwaarde om te geloven, al kan het wel helpen. Er zijn zoveel redenen om naar de kerk te gaan: het gebed, de muziek, de preek en niet in de laatste plaats, het zijn en ervaren van een gemeenschap.' We zijn het roerend met elkaar eens dat zeker dat laatste aspect in de Bethelkerk (nog steeds) ruimschoots aanwezig is.

Inge Ligthart Schenk

Dit interview stond in: Betheltaal 16,1 (2008), 7-8